

מסורת הש"ס

(א) [לעיל ד. ו. ג.].
(ב) לקמן פ"ג. (ג) [לעיל ט.].
(ד) [לעיל טו. טז. טז.].
(ה) [לעיל טז. טז. טז.].
(ו) [לעיל טז. טז. טז.].

תורה אור השלם
1. ובי יפתח איש בור או
כי יכרה איש בר יצא
ויקטנו ויפול שקוה שור או
חמור: שמות כא לג

הגהות הב"ח
(א) נ"ב אמר סהם גללים.
ניב ע"י מ"ש מהו כ"מ
דף סה ע"ג: (ב) ה"ס
ד"ה א"ע"ג דלמך וכו'
והיה דומה לפטור כל
ה"ס כגור:

גליון הש"ס
תוס' ר"ח א"ע"ג וכו'
ראשון אם הפירי ע"פ
לעיל דף טו ע"ה ח"ט
ד"ה א"ע"ג ולקמן דף טז
ע"ג תוספות ד"ה כר"ה:

הוא **סן כחצר הניזק**. דכיון דהייב ליה בעל חצר רשותא לעילוי דוכתא חקני ליה כגוה והויא ליה חצר הניזק וחצר השומפין דפטור זה על השן ועל הרגלו ה"מ משומפן לחכרית דחצר של שניהם אבל שור מעלמא דעל ואזיק למד מינייהו וכער כשדה אחר [שמות כג] קריין זיה: **כרשום כרבים**. לאו דוקא כלומר לאו כשדה אחר דניזק קרינא זיה: **מאי כרשום ומאי שלא כרשום**. נקראן אין חילוק בין חצר הניזק לרה"ר אי אמרת בשלמא פטור ומייב בעל החצר היינו דשלח כרשום פטור דאין עליו לשמרו: ולא משלמא אלא חיי נוק. והאי פטור משום ש"ס קאמר וכרשום חייב נמי: **כרשא**. עו: **כביל**. נחמס: **הכל כרשום כביל עליה נטירותא**. דכנהמו. וטעמא דרבא לאו משום דקסבר דמאן דעל כרשום קביל עליה נטירותא דנהנת בעל חצר דהא איהו הוא דשני לעילי כולה רבנן היא ואזיקי דבעל קדימות עי כעל כרשום לא קביל עליו נטירותא והכא דמפרש טעמא לקמיה דלמיפת בעיא צניעותא ואסתלקו מריותא דחצר וגמלא דלוחביה מהאשה שנכנסה לטחון משום דלא חזיק למילתיה הוא: **למיפת בעיא צניעותא**. שמגלה וצניעותיה: ובעל חצר חייב כנוקי הכור. אם הפקיר רשותו ואף על גב דכתיב כי יכרה איש בור ולא [כי] יכרה שור בור ה"מ כבור כרה"ר דלאו עליה דידיה רמייה למלווי: **הכל כיון דאיש ליה למלווייה**. מקמי דליפקיה דהא בור דידיה הוא וכי אפקר במר הכי נותן מקלה כרה"ר: הווק בו. שנתקל בו: **רבץ פטור**. קס"ד השתא רבץ ושיכר כלם או נתקל בו כע"ה לאחר שרכן: **וטעמו** כליו. לאחר מיכן. ודוקא כליו אבל הוא עצמו חזק חייב בעל השור ולא פטרינן ליה משום איש בור ולא שור בור דכל מדי דהו דידיה כשעת נפילה כגון גללים וכגון שנפלה גמלו ולא העמידה מחייבין ליה משום בור ואע"ג דאיהו לא כרייה אלא הגמל כרהו כיון דכשעת נפילה דידיה הוא ועליה לפלוקיה כמו דכרייה איהו דמי ואף על גב דמפקיר ליה במר שעתא ולא דמי לשורו שחפר בור כרשות הרבים דחפירה לאו דידיה היא ולדליל הנקשר כרגל התרנגול מאליו דליל לאו דידיה הוא: והויק. קרי בין מתכין בין שאין מתכין ומיהו בדידי הויק: הווק. שזה היה עומד במקומו ובה בעל הבית ומתקל בו: שניהם

הוא סן כחצר הניזק. דכיון דהייב ליה בעל חצר רשותא לעילוי דוכתא חקני ליה כגוה והויא ליה חצר הניזק וחצר השומפין דפטור זה על השן ועל הרגלו ה"מ משומפן לחכרית דחצר של שניהם אבל שור מעלמא דעל ואזיק למד מינייהו וכער כשדה אחר [שמות כג] קריין זיה: **כרשום כרבים**. לאו דוקא כלומר לאו כשדה אחר דניזק קרינא זיה: **מאי כרשום ומאי שלא כרשום**. נקראן אין חילוק בין חצר הניזק לרה"ר אי אמרת בשלמא פטור ומייב בעל החצר היינו דשלח כרשום פטור דאין עליו לשמרו: ולא משלמא אלא חיי נוק. והאי פטור משום ש"ס קאמר וכרשום חייב נמי: **כרשא**. עו: **כביל**. נחמס: **הכל כרשום כביל עליה נטירותא**. דכנהמו. וטעמא דרבא לאו משום דקסבר דמאן דעל כרשום קביל עליה נטירותא דנהנת בעל חצר דהא איהו הוא דשני לעילי כולה רבנן היא ואזיקי דבעל קדימות עי כעל כרשום לא קביל עליו נטירותא והכא דמפרש טעמא לקמיה דלמיפת בעיא צניעותא ואסתלקו מריותא דחצר וגמלא דלוחביה מהאשה שנכנסה לטחון משום דלא חזיק למילתיה הוא: **למיפת בעיא צניעותא**. שמגלה וצניעותיה: ובעל חצר חייב כנוקי הכור. אם הפקיר רשותו ואף על גב דכתיב כי יכרה איש בור ולא [כי] יכרה שור בור ה"מ כבור כרה"ר דלאו עליה דידיה רמייה למלווי: **הכל כיון דאיש ליה למלווייה**. מקמי דליפקיה דהא בור דידיה הוא וכי אפקר במר הכי נותן מקלה כרה"ר: הווק בו. שנתקל בו: **רבץ פטור**. קס"ד השתא רבץ ושיכר כלם או נתקל בו כע"ה לאחר שרכן: **וטעמו** כליו. לאחר מיכן. ודוקא כליו אבל הוא עצמו חזק חייב בעל השור ולא פטרינן ליה משום איש בור ולא שור בור דכל מדי דהו דידיה כשעת נפילה כגון גללים וכגון שנפלה גמלו ולא העמידה מחייבין ליה משום בור ואע"ג דאיהו לא כרייה אלא הגמל כרהו כיון דכשעת נפילה דידיה הוא ועליה לפלוקיה כמו דכרייה איהו דמי ואף על גב דמפקיר ליה במר שעתא ולא דמי לשורו שחפר בור כרשות הרבים דחפירה לאו דידיה היא ולדליל הנקשר כרגל התרנגול מאליו דליל לאו דידיה הוא: והויק. קרי בין מתכין בין שאין מתכין ומיהו בדידי הויק: הווק. שזה היה עומד במקומו ובה בעל הבית ומתקל בו: שניהם

הוא סן כחצר הניזק. דכיון דהייב ליה בעל חצר רשותא לעילוי דוכתא חקני ליה כגוה והויא ליה חצר הניזק וחצר השומפין דפטור זה על השן ועל הרגלו ה"מ משומפן לחכרית דחצר של שניהם אבל שור מעלמא דעל ואזיק למד מינייהו וכער כשדה אחר [שמות כג] קריין זיה: **כרשום כרבים**. לאו דוקא כלומר לאו כשדה אחר דניזק קרינא זיה: **מאי כרשום ומאי שלא כרשום**. נקראן אין חילוק בין חצר הניזק לרה"ר אי אמרת בשלמא פטור ומייב בעל החצר היינו דשלח כרשום פטור דאין עליו לשמרו: ולא משלמא אלא חיי נוק. והאי פטור משום ש"ס קאמר וכרשום חייב נמי: **כרשא**. עו: **כביל**. נחמס: **הכל כרשום כביל עליה נטירותא**. דכנהמו. וטעמא דרבא לאו משום דקסבר דמאן דעל כרשום קביל עליה נטירותא דנהנת בעל חצר דהא איהו הוא דשני לעילי כולה רבנן היא ואזיקי דבעל קדימות עי כעל כרשום לא קביל עליו נטירותא והכא דמפרש טעמא לקמיה דלמיפת בעיא צניעותא ואסתלקו מריותא דחצר וגמלא דלוחביה מהאשה שנכנסה לטחון משום דלא חזיק למילתיה הוא: **למיפת בעיא צניעותא**. שמגלה וצניעותיה: ובעל חצר חייב כנוקי הכור. אם הפקיר רשותו ואף על גב דכתיב כי יכרה איש בור ולא [כי] יכרה שור בור ה"מ כבור כרה"ר דלאו עליה דידיה רמייה למלווי: **הכל כיון דאיש ליה למלווייה**. מקמי דליפקיה דהא בור דידיה הוא וכי אפקר במר הכי נותן מקלה כרה"ר: הווק בו. שנתקל בו: **רבץ פטור**. קס"ד השתא רבץ ושיכר כלם או נתקל בו כע"ה לאחר שרכן: **וטעמו** כליו. לאחר מיכן. ודוקא כליו אבל הוא עצמו חזק חייב בעל השור ולא פטרינן ליה משום איש בור ולא שור בור דכל מדי דהו דידיה כשעת נפילה כגון גללים וכגון שנפלה גמלו ולא העמידה מחייבין ליה משום בור ואע"ג דאיהו לא כרייה אלא הגמל כרהו כיון דכשעת נפילה דידיה הוא ועליה לפלוקיה כמו דכרייה איהו דמי ואף על גב דמפקיר ליה במר שעתא ולא דמי לשורו שחפר בור כרשות הרבים דחפירה לאו דידיה היא ולדליל הנקשר כרגל התרנגול מאליו דליל לאו דידיה הוא: והויק. קרי בין מתכין בין שאין מתכין ומיהו בדידי הויק: הווק. שזה היה עומד במקומו ובה בעל הבית ומתקל בו: שניהם

איכא למימר (א) אמרי סתם גללים אפקורי מפקיר ליהו ואמר רבא ג' נכנס לחצר בעל הבית שלא ברשות והויק את בעל הבית או בעל הבית הווק בו חייב הויקו בעל הבית פטור א"ד פפא לא אמרן אלא דלא הוה ידע ביה אבל הוה ידע ביה הויקו בעל הבית חייב מ"ט משום דאמר ליה נהי דאית לך רשותא לאפוקי לאזוקי לית לך רשותא ואודו לטעמייהו דאמר רבא ואיתומא רב פפא שניהם

ש"ס לא היה מפקיר היה חייב לטקל מ"מ השתא דהפקירה פטור ופ"ה נראה יותר שאין נראה שחור ממנה שלא פטר אלא כליו ותשיב האי מפקיר נזקין לאחר נפילה פשיעה שפוטע הוא שמכניס אורו שלא כרשות שדרכו להכניח גללים: הויקין ב"ה פטור. וא"ת מתניין היא כפרה המניח [לעיל דף ג. ו.ס] גבי מנקה דחייב כשנבקע כרה"י והויק כרה"י אחר אבל הויק כלאו רשות היחיד פטור וי"ל דהוה סלקא דעתך תהם משום דאיכא מרי ספקיי שמה לא מהא כקעת נזחזח וגם לא יבא שום אדם שם ויחוק: שניהם

עין משפט
גר מצוה

ב א ב מ"י פ"ג מהל
סוק ממון הלכה ד'
כמנ עפ"ן טו טו"ע ח"מ
סימן ש"ג פט"ף ז'
ב א ב מ"י ש"ס פ"ו הלכה
ו ופ"י הלכה ז' סמג
ש"ס טו"ע ח"מ סימן ש"ג
פט"ף ז' וסימן ח"מ סימן
כ"ב ד טו"ע ח"מ סימן
ח"מ פט"ף ז'
ב א ב מ"י ש"ס סמג ש"ס
טו"ע ח"מ פט"ף ז'
וסימן ש"ג פ"ו הלכה
ב א ב מ"י פ"ו הלכה
ו סימן ש"ס טו"ע ח"מ
פ"ו הלכה ז' וסימן
ח"מ סימן ש"ג פ"ו הלכה
ב א ב מ"י פ"ו הלכה
ו סימן ש"ס טו"ע ח"מ
פ"ו הלכה ז' וסימן
ח"מ סימן ש"ג פ"ו הלכה
ב א ב מ"י פ"ו הלכה
ו סימן ש"ס טו"ע ח"מ
פ"ו הלכה ז' וסימן
ח"מ סימן ש"ג פ"ו הלכה

מוסף רש"י

משונה קרן בחצר
הניזק. קרן חמה וכל
תולדותיה קרי משנה
הואל ובעל חזקתו של
היו דלקן לקי ובעל י"א.